

Nr 566

Av herrar **Gustavsson** i Alvesta och **Josefson** i Arrie, *om höjt anslag till Bidrag till föreläsningsverksamhet m. m.*

(Lika lydande med motion nr 472 i Första kammaren)

Genom 1963 års folkbildningsreform samordnades länsbildningsförbundens, de lokala föreläsningsföreningarnas och studieförbundens föreläsningsverksamhet till en enda föreläsningsbyrå förlagd till Stockholm. I enlighet med Kungl. Maj:ts kungörelse 1963:463 ingår i Föreläsningsbyråns uppgifter att fastställa och utbetala arvoden, resekostnadsersättningar och traktamenten till föreläsarna, fastställa de avgifter, som föreläsningssarrangörerna har att inbetala till byrån, godkänna föreläsare samt att i övrigt utöva rådgivande verksamhet och fungera som centralt organ för föreläsningsverksamheten. Statsbidrag utgår för högst tre fjärdedelar av det belopp, som under budgetåret utbetalats i arvoden, resekostnadsersättningar och traktamenten till samtliga föreläsare i riket.

Under Föreläsningsbyråns första verksamhetsår, 1963—1964, förmedlades anslag till 20 952 föreläsningstimmar. Under verksamhetsåret 1964—1965 förmedlades bidrag till 30 576 föreläsningstimmar. Antalet bidragsberättigade timmar ökade kraftigt från föregående år, d.v.s. med mer än 45 %, detta trots att Föreläsningsbyrån i godkännande av frågor följt en restriktiv linje inte minst i fråga om avgränsningen gentemot underhållningsbetonad verksamhet. Ekonomiskt har ökningen möjliggjorts genom tillgången på från föregående verksamhetsår överskjutande avgiftsmedel. Utvecklingen visar förbundens möjligheter att arbeta med kurs- och föreläsningsformen sedan utvägar öppnats för en anpassning till aktuella förhållanden och krav, och den understryker behovet av ökade anslagsmedel. Under verksamhetsåret 1965—1966 har t.o.m. den 15 januari förmedlats bidrag till 19 000 föreläsningstimmar. Totalt beräknas årets tillgångar räcka till 24 500 föreläsningstimmar, eller en *minskning* med ca 6 000 timmar i förhållande till föregående år. Minskningen innebär, att ett stort antal föreläsningsarrangemang måste inställas under innevarande verksamhetsår. Minskningen av antalet föreläsningstimmar i förhållande till 1964—1965 sammanhänger bl.a. med att de överskjutande medlen från 1963—1964 till följd av den ökade efterfrågan i sin helhet togs i anspråk under verksamhetsåret 1964—1965. Vidare har de sammanlagda kostnaderna för varje föreläsningstimme, som för verksamhetsåret 1964—1965 var 107 kr., stigit och är

för innevarande år 112 kr. Vidare har antalet dubbeltimmar ökat, vilket av pedagogiska skäl måste ses som en angelägen utveckling. Denna förändring innebär emellertid samtidigt minskade inkomster, eftersom samma avgift uttas för enkel- och dubbeltimme. Detta för att stimulera till deltagaraktiviteter, som enkeltimmarna inte medger.

Föreläsningsarrangören svarar för närvarande för i genomsnitt 40 kr. per timme eller ca 35 % av kostnaden, vilket innebär att samhällets stöd är mindre än tre fjärdedelar av de sammanlagda kostnaderna.

Behovet av ökade insatser från samhällets sida är uppenbart. Den stora efterfrågan visar att det förelegat ett uppdämt behov. Det är angeläget att föreläsningföreningar, bildningsförbund och studieförbund ges möjligheter att på detta sätt följa upp och föra ut information om t.ex. samhällsfrågorna. Det bör starkt understrykas att den ökade efterfrågan inte beror på att de kvalitativa kraven minskat. Tvärtom har det jämsides med verksamhetens ökade omfattning av pedagogiska skäl förändrats för att ge deltagarna största möjliga utbyte samtidigt som ämnesvalet för föreläsningarna bedömts restriktivt.

De största ämnesgrupperna var under 1964—1965 musik 5 457 föreläsningstimmar, psykologi, pedagogik, uppfostran, undervisning, folkbildning 3 742 timmar och samhällsfrågor 3 652 timmar. Det starka gensvar, som 1963 års folkbildningsreform gett vad gäller föreläsningsverksamheten, bör noteras med stor tillfredsställelse. Utvecklingen har gått så snabbt att behoven av ytterligare medel inte i tillräckligt god tid kunnat förutses. Ett oförändrat anslag i enlighet med statsverkspropositionen, vilket i realiteten innebär ett urholkat bidrag, medför inte bara att en fortsatt utveckling av verksamheten omöjliggörs utan medför en *minskning* av nuvarande antal föreläsningstimmar. Detta anser vi vara utomordentligt otillfredsställande. Vi föreslår därför att bidrag till föreläsningsverksamheten i enlighet med skolöverstyrelsens anslagsäskanden skall utgå med 2 335 000 kr., varav 1 900 000 kr. skall utgöra bidrag till föreläsningsverksamhet.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen vid sin behandling av *Bidrag till föreläsningverksamhet m.m.* under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1966/67 måtte bevilja ett anslag av 2 335 000 kr.

Stockholm den 26 januari 1966

Rune Gustavsson

Stig Josefson

i Alvesta

i Arrie